

ارزیابی ارتباط عملکرد اجتماعی، عملکرد غیر مالی و زیست محیطی شرکت های شهرک صنعتی ایلام

محسن نعمتی^۱، صید مهدی ویسه^۲، علی یاسینی^۳

^۱ کارشناسی ارشد مدیریت صنعتی (نویسنده مسئول)

^۲ استادیار دانشکده مدیریت ایلام

^۳ استاد دانشکده مدیریت ایلام

mohsennemati_69@yahoo.com

چکیده

هدف از مطالعه این پژوهش، بررسی ارتباط بین عملکرد اجتماعی با عملکرد غیرمالی و زیست محیطی شرکت های صنعتی ایلام است. روش تحقیق توصیفی-همبستگی و به لحاظ هدف کاربردی است. جامعه آماری تحقیق شرکت های شهرک صنعتی به تعداد ۳۰۰ نفر از مدیران و کارکنان می باشد که به صورت تصادفی طبقه ای بر اساس فرمول کوکران تعداد ۱۶۸ نفر به عنوان نمونه انتخاب گردید. ابزار تحقیق از پرسشنامه استاندارد که روایی و پایایی آنها بدست آمد. برای روش تجزیه و تحلیل داده ها نرم افزار ۱۶ SPSS استفاده شده است. برای تعیین پایایی سوالات پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده گردیده که برای عملکرد اجتماعی (۰/۷۹)، عملکرد غیرمالی (۰/۷۸)، عملکرد زیست محیطی (۰/۸۹) بدست آمده است. از آزمون کلموگروف - اسمیرنوف جهت نرمال بودن داده ها که مشخص گردید همه متغیرها نرمالند لذا از آمار پارامتریک استفاده شده است. از آزمون رگرسیون تک متغیره و رگرسیون چندگانه جهت تایید فرضیات استفاده شد و از لحاظ سطح معناداری همه متغیرها کمتر از ۰/۰۵ هستند و لذا همه فرضیات تایید گردیدند. نتایج پژوهش نشان می دهد که میان متغیرهای تحقیق رابطه معناداری وجود دارد.

واژگان کلیدی

عملکرد اجتماعی، عملکرد غیرمالی، عملکرد زیست محیطی

مقدمه

امروزه از کسب و کارها و شرکتها انتظار می‌رود علاوه بر سود محوری، افزایش رفاه جامعه را جزو اولویتهای قرار دهند. بدین معنا که بخش کسب و کار نباید فقط تابع سود باشد، بلکه لازم است سازمانها فعالیت خود را حول محور جامعه نیز تنظیم کنند (قلاوندی و همکاران، ۱۳۹۳). عملکرد اجتماعی شرکتها ادبیاتی جدید در تحقیقات حسابداری و مدیریت بشمار می‌رود. امروزه سهامداران خواهان سرمایه‌گذاری در شرکت‌هایی هستند که به شیوه‌ای مناسب عملکردهای اجتماعی را انجام می‌دهند. گران^۱ (۲۰۰۸) ادعا می‌کند که عملکرد اجتماعی شرکتها نه تنها توسط شرکت‌های بزرگ انجام می‌شود بلکه امروزه برای بسیاری از شرکتها ضروری بنظر می‌رسد. عملکرد اجتماعی شرکتها موضوع قابل توجهی در طول این چند دهه بوده‌است. در یک طرف افرادی قرار دارند که استدلال می‌کنند هدف تجارت کسب سوداست و بهبود وضع رفاه و سلامت اجتماع بطور کلی وظیفه عوامل مذهبی، اجتماعی و حکومتی است در طرف دیگر این جدال کسانی هستند که استدلال می‌کنند که تجارت دارای یک دین اجتماعی، مدنی یا اخلاقی برای انجام فعالیت‌های اجتماعی بمنظور بهبود رفاه عمومی بوسیله منافعی است. طرفداران این دیدگاه منکر اهمیت سود برای تجارت نیستند. برای آنها سود برای اموری چون ایجاد اشتغال، دستمزدهای عادلانه، تولیدات مفید، مالیات محلی و سایر همکاری‌های اجتماعی بسیار مهم و اساسی است (مهدوی و قاسمی، ۱۳۸۸). اما در این بین نوع صنعت و اندازه شرکت و افشای اطلاعات می‌تواند برای اجرای مسئولیت اجتماعی بسیار حائز اهمیت باشد. شرکت‌های بزرگتر، متقبل فعالیت‌های بیشتری هستند و در نتیجه تاثیر بیشتری بر جامعه می‌گذارد. مدیران شرکت‌های بزرگ احتمال می‌دهند که افشا بهتر اطلاعات، مزایایی برای شرکت آنان دارد، اما مدیران شرکت کوچکتر احساس می‌کنند افشا کامل اطلاعات می‌تواند موقعیت رقابتی آنها را به خطر اندازد (ابدور^۲، ۲۰۱۱). ازینرو شرکتها با توجه به نوع صنعت و وسعت‌شان نیاز است که به عملکرد غیرمالی خود توجه داشته باشند، معیارهای غیر مالی عبارتند از فرآیند مشتری محور: هزینه‌های خدمات پس از فروش، زمان پاسخگویی به مشتریان، بررسی رضایتمندی مشتریان و سهم بازار از محصول است. دومین معیار اقلام مشتری محور: استفاده از نیروی کار، مهندسی مجدد، معرفی محصول جدید، ارتباط با تامین کنندگان مواد اولیه است. سومین معیار اقلام رشد و یادگیری: آموزش و ارتقای کارکنان، سلامت و امنیت کارکنان و رضایت کارکنان است (هو^۳، ۲۰۰۵). در واقع آنچه شرکت تولید می‌کند و نیز حوزه‌های تعامل با آنها را دربر میگیرد؛ به عبارت دیگر، به چگونگی انجام دادن مأموریتها، وظایف و فعالیتهای سازمانی و نتایج آنها اطلاق می‌شود (حقیقی و همکاران، ۱۳۸۹).

لازم به ذکر است که یکی از مهمترین مشکلات کشورها، به ویژه کشورهای صنعتی، در معرض زیان‌های زیست محیطی قرار گرفته و رعایت نکردن عملکرد اجتماعی شرکتها در قبال جامعه مشکلات و هزینه‌های فراوانی را به دنبال دارد. کشور ایران مانند دیگر کشورها با مشکلات بسیاری در زمینه محیط زیست مواجه است. ازینرو شرکت‌های شیمیایی و سازمان‌های تولیدی نقش مهمی در عملکرد اجتماعی و بهبود حل مشکلات ناشی از آلودگی زیست محیطی دارند. با توجه به اینکه در طی سال‌های اخیر وضعیت آلودگی کشورمان روند افزایشی نگران کننده داشته است و شرکت‌های تولیدی در این زمینه سهم زیادی دارند و همچنین آشنا نبودن کارکنان و مدیران این سازمانها و شرکتها بخصوص ضعف سیستم مدیریت و نادیده گرفتن مسئولیت نسبت به جامعه و ضعف در قوانین مقررات بازدارنده، کشور را در زمینه سلامت و بهداشت محیط به خطر می‌اندازد. بنابراین در دهه‌های آینده امنیت زیست محیط به عنوان اساس امنیت انسانی بوده و تخریب طبیعت به چالشی واقعی در دهه‌های آینده تبدیل شده است. همچنین در سال‌های اخیر خطر ملموس و آشکار ناشی از تخریب محیط زیست بطور کاملاً جدی احساس شده است. بنابراین ما نیاز به پیدا کردن راهی برای جلوگیری از نابودی محیط زیست و در حقیقت حیات و بقای خودمان داریم بدون اینکه رشد و توسعه تولیدی و اقتصادی را به خطر اندازیم. هدف از مطالعه‌ی این پژوهش، بررسی ارتباط عملکرد اجتماعی با عملکرد غیر مالی و زیست محیطی شرکت‌های شهرک صنعتی ایلام و کمک به کاهش آلودگی زیست محیطی می‌باشد.

^۱ - Geranet

^۲ - Abdur

^۳ - Hoque

ادبیات پژوهش عملکرد اجتماعی

مفهوم عملکرد اجتماعی^۱ (CSP) سازمان چندین دهه است که استفاده می‌شود. اما به درستی تعریف نشده است. این مفهوم به عنوان مترادف مسئولیت اجتماعی شرکت، پاسخگویی اجتماعی سازمان یا هر تعامل دیگری میان کسب و کار و جامعه استفاده شده است. با این حال هر کدام از این عبارات معانی صریح منحصر به فردی دارند. به علاوه، آنها نشان دهنده مراحل مختلف تکامل درک ما از رابطه بین سازمان و محیطش هستند (وندرویل^۲ و همکاران، ۲۰۰۴). شایان ذکر است که عملکرد اجتماعی سازمان را می‌توان به عنوان یک محصول با بلوغ تدریجی نتیجه تفکر مداوم بر روی مسئولیت اجتماعی سازمان تصور کرد که توجیه کننده تغییر تاکید از سطح سازه تعریف به سطح مدیریت و در نهایت به سطح اندازه گیری است (ایگالز و گوند^۳، ۲۰۰۵). عملکرد اجتماعی در ۴ بعد شامل تعهد به کارکنان، مشتریان، برنامه‌های اجتماعی و زیست محیطی و جامعه می‌باشد که در ذیل به توضیح آنها پرداخته می‌شود:

۱- عملکرد اجتماعی منابع انسانی است که بخش مهمی از اجتماع را تشکیل می‌دهند و هیچ شرکتی نمی‌تواند بدون همکاری قلبی کارکنان خود موفق باشد. بطور کلی شرایط کاری بر کیفیت کار کارکنان و همچنین پیشرفت اقتصادی و اجتماعی آنها اثر می‌گذارد.

۲- عملکرد اجتماعی شرکت در ارتباط با مشتریان است که شامل فعالیتهایی است که یک شرکت انجام می‌دهد تا رضایت مشتریان را تامین نماید بطوریکه از اصول مربوط به مدیریت کیفیت نیز، می‌توان به اصل مشتری‌مداری واصل بهبود مستمر اشاره کرد.

۳- عملکرد اجتماعی، مسئولیت‌پذیری محیطی است که به عنوان یک جنبه مهم عملکرد اجتماعی شرط لازم برای بقا و موفقیت بشر می‌باشد.

۴- عملکرد اجتماعی احساس مسئولیت در مورد نهادهای موجود در جامعه است (نوروزی، ۱۳۹۴).

در تقسیم بندی دیگر مارک اوریلخی^۴ در ۲۰۰۳ ابعاد چهارگانه ذیل را بعنوان ابعاد عملکرد اجتماعی سازمان نام می‌برد: (الف) میزان افشاگری‌ها علیه سازمان. (ب) میزان اعتبار و آبروی سازمان در جامعه. (ج) وجود ارزش‌های عملکرد اجتماعی سازمانی. (د) وجود ممیزی اجتماعی در سازمان (احمدی و همکاران، ۱۳۹۰). عملکرد اجتماعی شرکت عبارت است از ترکیب خواسته‌های اجتماعی، عملیات کسب و کار و منافع سازمان با تمرین رفتار شهروندی سازمانی است بخشی از توانایی شرکت‌ها نتیجه افزایش جذابیت آنها است (تسو وانگ^۵، ۲۰۱۳). عملکرد اجتماعی شرکت، می‌تواند نتایج بسیار شفافی را نسبت به عملکرد کلی شرکت، با توجه به اهمیت مسائل اجتماعی و زیست محیطی فراهم نماید (گرافلند و همکاران^۶، ۲۰۰۴).

عملکرد غیر مالی

بسیاری از تصمیم‌گیری مدیران، سرمایه‌گذاران و سایر تصمیم‌گیران در مورد شرکت‌ها، بر اساس عملکرد آنها می‌باشد. عملکرد شرکت‌ها نیز با استفاده از چندین معیار سنجش می‌شود. صحت سنجی به عمل می‌رسد و قابلیت اطمینان آنها با توجه به تاثیر اهمیت تصمیم‌گیری‌های اتخاذ شده در سطح کوچک و بزرگ بر اهمیت انجام تحقیقات در این زمینه تاکید دارد (بزاززاده، ۱۳۹۳). برخی معتقدند، یک شاخص ایده‌آل برای سنجش عملکرد شرکت‌ها وجود ندارد و برای اندازه‌گیری و سنجش عملکرد و تعیین ارزش شرکت روش‌های مختلفی وجود دارد که هر کدام دارای معایبی اساسی بوده و چنانچه این روش‌ها به عنوان معیاری برای اندازه‌گیری عملکرد و تعیین ارزش شرکت در نظر گرفته شوند قطعاً منجر به تعیین ارزش واقعی شرکت نخواهد شد. برخی از پژوهشگران امور مالی پیشنهاد نموده‌اند که باید از شاخص‌های ترکیبی (مالی و غیرمالی)

¹-Corporate Social Performance

²- Van der Weele

³-Igalens & Gond

⁴-Orlitzky

⁵- Tsu Wang

⁶- Graafland et al

استفاده شود. با این حال این معیارها هم مشکل است زیرا تعیین نوع معیارها، نوع همبستگی بین آنها و نیز تعیین ارزش و وزن هریک از آنها در مجموع معیارها، کار ساده‌ای نیست (باسیدور و همکاران^۱، ۱۹۹۷). اقدامات غیر مالی شرکت در طولانی مدت در موفقیت عامل شرکت مانند تحقیق و توسعه، رضایت مشتری، بازده فرایند کسب و کار داخلی، نوآوری و رضایت کارکنان و بهبود عملکرد از دارایی های نامشهود تمرکز می‌کند (کاپلان^۲، ۲۰۰۱). استفاده از معیارهای غیر مالی در سیستم کنترل مدیریت شرکت‌ها، مورد توجه بسیاری از پژوهشگران قرار گرفته است. بر اساس نظر این پژوهشگران، دلیل اصلی استفاده از معیارهای غیرمالی برای ارزیابی عملکرد، تاثیر فراوان معیارهای غیرمالی بر عملکرد مالی شرکت است (کاپلان و نورتون^۳، ۱۹۹۳).

عملکرد زیست محیطی

آلودگی محیط زیست از چالش‌های اصلی جهان به شمار می‌رود، به گونه‌ای که کشورها علاوه بر سیاست‌ها و اقدامات درون مرزی، ساماندهی مسائل زیست محیطی را در حوزه بین الملل نیز دنبال می‌کنند (پژویان و لشکری‌زاده، ۱۳۸۹). جوامع انسانی با داشتن فعالیت‌های اجتماعی و ویژگی‌های فرهنگی مختلف، ارزش‌ها و نگرش‌های متفاوتی نسبت به طبیعت و محیط زیست دارند (عابدی سروسناتی، ۱۳۹۰). عملکرد محیط زیستی یک سازمان، اهمیت زیادی برای گروه‌های درگیر داخلی و خارجی، با آن سازمان دارد. دستیابی یک سازمان به عملکرد مناسب محیط زیستی، مستلزم تعهد سازمان به ایجاد روش سیستماتیک مدیریت محیط زیست و بهبود مستمر آن می‌باشد (اقبال و میرغفاری، ۱۳۸۸). رویکرد بهبود عملکرد محیط زیستی از اجلاس زمین که در سال ۱۹۹۲ برگزار گردید، مورد توجه مدیران بخش صنعت و تجارت قرار گرفت. در این راستا، تدوین استاندارد ایزو ۱۴۰۳۱ در ۱۹۹۹، زمینه پایدار شدن این بهبود را فراهم نمود. به نحوی که واحدهای موفق صنعتی و خدماتی، بکارگیری این سیستم استاندارد را به عنوان یک معیار اثربخش مورد توجه قرار داده‌اند.

شاخص عملکرد زیست محیطی بر دو هدف اصلی حفاظت گسترده محیط زیست یعنی کاهش فشارهای زیست محیطی بر سلامت انسان ها و ارتقای وضعیت زیست بوم ها و مدیریت صحیح منابع طبیعی متمرکز می باشد. این شاخص اهداف گسترده و قابل دسترسی برای عملکرد محیط زیست کشورها تعیین کرده است که بر اساس آن می توان ارزیابی کرد که هر یک از کشورهای جهان تا چه میزان به این اهداف نزدیک شده اند. همچنین، این شاخص به عنوان عامل کمی در کنترل آلودگی‌ها و پیامدهای مدیریت منابع طبیعی، ابزار قدرتمندی را برای بهبود مدیریت سیاست گذاری و انتقال تصمیم‌گیری‌های محیط زیستی فراهم می کند. از جمله این شاخص‌ها می‌توان شاخص (EPI)^۴ را نام برد. این شاخص برابعد پایداری محیط زیست تأکید داشته و عملکرد سیاست ها و برنامه‌های کشورها را در زمینه کاهش معضلات محیط زیستی و حفاظت از محیط زیست و مدیریت منابع طبیعی مورد سنجی و ارزیابی قرار می‌دهد. در گزارش شاخص عملکرد محیط زیست (EPI) سال ۲۰۰۸ دو هدف کلان شامل: ۱- کاهش تنش و فشارهای محیط زیستی تهدیدکننده سلامت انسان هدف (سلامت محیط زیست). ۲- حفاظت از زیست بوم ها و منابع طبیعی (هدف پایداری محیط زیست) متشکل از ۲۵ شاخص فرعی مطرح شده است که با استفاده از روش های آماری مناسب، شاخص ترکیبی عملکرد محیط زیست (EPI) برای کشورهای مختلف ساخته می شود. شاخص دیگر، شاخص آسیب پذیری محیط زیست (EVI)^۵، شاخص عددی بدون بعد است که وضعیت آسیب پذیری محیط زیست کشورها را نشان می دهد. هدف اصلی طرح این شاخص، ارائه روشی سریع و استاندارد برای تعیین آسیب پذیری کشورها در کلیه حوزه های اقتصادی، اجتماعی و محیط زیست و شناسایی و اولویت بندی مهمترین اقداماتی است که باید در هر یک از این حوزه ها برای دستیابی به توسعه پایدار انجام داد. این شاخص میزان ریسک هایی که محیط زیست را تهدید می‌کند را نشان می‌دهد. در سویی دیگر شاخص پایداری محیط زیست (ESI)^۶ توانایی و قابلیت های ملت‌ها را برای حمایت از محیط زیست در چندین دهه آینده ارزیابی می‌کند. این شاخص از ۷۶ گروه داده آماری که در قالب ۲۱ شاخص

^۱- Bacidore

^۲- . Kaplan and Norton

^۳- Kaplan & Norton

^۴- Environmental Pressure Indicators

^۵- Environmental Vulnerability Index

^۶- Environmental Sustainability Index

پایداری محیط زیستی ادغام شده‌اند، استخراج می‌شود. براساس نتایج این گزارش هر چه نمره کشوری از شاخص پایداری محیط زیست (ESI) بیشتر باشد، شرایط محیط زیستی بهتری را در آینده خواهد داشت (ISO، ۱۹۹۸).

مهمترین سوالی که در طول سال‌های اخیر در بین صاحب نظران، تدوین‌کنندگان و محققین حسابداری و جوامع اقتصادی و تجاری وجود داشته است که آیا می‌توان راهکاری برای تولید و ارائه کالا و خدمات سازگار با محیط زیست را، برای کسب سود بیشتر و ارتقای بازده دارایی در نظر گرفت؟ اکثر این تحقیقات در اقتصادهای توسعه یافته مانند ایالات متحده آمریکا و اروپا که در واقع در آنها سطح بینش زیست محیطی بالا است، انجام شده است. اما مطالعات اندکی نیز در این باره در کشورهای در حال توسعه انجام گرفته است. یکی از دلایل این موضوع می‌تواند فقدان شاخص و معیاری مناسب و مشخص برای ارزیابی عملکرد زیست محیطی در کشورهای در حال توسعه باشد. البته در برخی از این کشورها شاخص‌هایی برای ارزیابی عملکرد زیست محیطی وجود دارد اما قابل اتکا و دقت آنها پایین است (بنی مهد و همکاران، ۱۳۸۸).

پیشینه تحقیق

مطالعات زیادی در زمینه عملکرد غیر مالی و زیست محیطی شرکت‌ها و سازمان‌ها صورت گرفته است که سعی می‌شود به اختصار و مفید به مهمترین آنها پرداخته شود. حسنی و همکاران (۱۳۹۴)، در پژوهشی تحت عنوان مدل‌یابی روابط بین اخلاق حرفه‌ای و مسئولیت اجتماعی با پاسخگویی بیان کرد که؛ بین مسئولیت اجتماعی و پاسخگویی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. همچنین، نوروزی (۱۳۹۴) مقاله‌ای تحت عنوان مطالعه رابطه بین عملکرد اجتماعی و بهبود مسئولیت پاسخگویی منتشر کرد که نتایج آن نشان می‌دهد که عملکرد اجتماعی و ابعاد آن با مسئولیت پاسخگویی رابطه مثبتی وجود دارد. ساسانی (۱۳۹۳) طی پایان‌نامه‌ای تحت عنوان رابطه مسئولیت اجتماعی با عملکرد مالی و غیرمالی شرکت (مطالعه موردی: شرکت‌های صنعتی استان گلستان) ابراز داشت که مسئولیت اجتماعی شرکت با عملکرد مالی و غیرمالی شرکت‌ها رابطه معنی‌داری دارد. وردهقان در سال ۱۳۹۱ در مقاله‌ای تحت عنوان بررسی تاثیر مسئولیت اجتماعی شرکت بر عملکرد شرکت‌ها بیان کرد امروزه موضوع مسئولیت زیست محیطی و اجتماعی در سطح بین‌المللی اهمیت بیشتری یافته است. رهبران شرکت‌های بزرگ با یک وظیفه پویا و چالش‌برانگیز در تلاش برای اعمال استانداردهای اجتماعی، اخلاقی در عملیات و فعالیت‌های کسب و کار روبرو هستند. شرکت‌های بزرگ و معتبر جهانی مسئولیت اجتماعی در برابر اجتماع و محیط اجتماعی را جزوی از استراتژی شرکتی خود می‌بینند. بنابراین رفتارهای تجاری شرکت حوزه کارکنان، مشتریان، پیمان کاران، محیط زیست و جامعه را در بر می‌گیرد. بنابراین یک رابطه برنده - برنده و خلق ارزش مشترک هم برای جامعه و هم برای بنگاه، زیربنای مفهومی موضوع مسئولیت اجتماعی شرکت می‌باشد. باید خاطر نشان کرد که، تاثیر سرمایه اجتماعی بر رفتار مسئولانه زیست محیطی نشان می‌دهد که بین سرمایه اجتماعی و رفتار زیست محیطی رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد. (صالحی و امام‌قلی، ۱۳۹۱).

کارن ماکس (۲۰۱۶) مقاله‌ای تحت عنوان آیا اهداف مشخص عملکرد اجتماعی در پاداش مدیر اجرایی به عملکرد متحد اجتماعی کمک کرده است این تحقیق سه نتیجه داشت الف) سطح عملکرد اجتماعی شرکت هیچ تاثیری روی استفاده از اهداف عملکرد اجتماعی شرکت ندارد. ب) استفاده از اهداف عملکرد اجتماعی شرکت در حالت معمول اتوماتیکی منجر به نتایج بهتر نشده است و ج) استفاده از اهداف سخت عملکرد اجتماعی شرکت قابل اندازه‌گیری یک روش موثر برای ارتقای نتایج عملکرد اجتماعی شرکت، بخصوص برای پایین‌تر آوردن اشکالات عملکرد اجتماعی شرکت است. همچنین، لارسون^۱ و همکاران (۲۰۱۵)، به بررسی عوامل تاثیرگذار بر انجام رفتار طرفدار محیط زیست پرداختند و به این نتیجه رسیدند که سرمایه اجتماعی و به خصوص مولفه‌های مشارکت و انسجام تاثیر بسزایی بر رفتارهای زیست محیطی دارند. سراوس و تامایو^۲ (۲۰۱۳)، در پژوهشی با عنوان تاثیر مسئولیت‌پذیری اجتماعی بر ارزش شرکت پرداختند. نتایج حاصل از تحقیق نشان می‌دهد که مسئولیت‌پذیری اجتماعی با ارزش شرکت، در شرکت‌هایی که میزان آگاهی مشتریان و یا آگاهی عموم مردم از طریق تبلیغاتی که شرکت انجام می‌دهد بیشتر باشد، رابطه مثبت وجود دارد. احسان و کالیم^۳ (۲۰۱۲)، در مطالعه‌ای به بررسی ابعاد مورد

¹ - Larson

² - Servaes & Tamayo

³ - Kaleem

استفاده برای سنجش مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها شامل دو بعد کارکنان و مشارکت اجتماعی پرداختند. یافته‌های این پژوهش بیان کننده‌ی آن بود که شرکت‌های پاکستانی در امور اجتماعی و بهبود استانداردهای زندگی و تسهیلات بهتر برای آموزش و سلامت کارکنان و حمایت‌های محیطی در تغییرات هزاره‌ی جدید توجه دارند و اعتقاد براین است که این امر سبب ایجاد اعتماد و اطمینان کارکنان‌شان بر شرکت خواهد شد. باید خاطر نشان کرد که، جونز^۱ (۲۰۱۱) کاربرد نمودارها در گزارش‌های زیست محیطی و اجتماعی را بررسی نمود. یافته‌ها نشان داد که شرکت‌ها افشای اطلاعات زیست محیطی در گزارش‌های سالانه را به عنوان ابزار مشروعیت به کار می‌گیرند.

روش تحقیق

پژوهش حاضر از نظر ماهیت و اهداف از نوع کاربردی است چون به توصیف متغیرهای پژوهش می‌پردازد و از آن جهت گردآوری توصیفی می‌باشد که متغیرها دستکاری نمی‌شود و وضعیت موجود آنها شناسایی می‌شود. جامعه آماری این پژوهش شرکت‌های شهرک صنعتی ایلام می‌باشند و از تعداد ۳۰۰ نفر کارکنان و مدیران با استفاده از فرمول کوکران تعداد ۱۶۸ نفر به عنوان نمونه انتخاب گردید. در این روش از روش پرسشنامه برای جمع‌آوری اطلاعات استفاده شد. جهت سنجش عملکرد اجتماعی شرکت از پرسشنامه عملکرد اجتماعی که دارای سه بعد و برای هر بعد گویه‌هایی در نظر گرفته شده است و جمعاً ۱۶ سوال دارد که در طیف لیکرت پنج گزینه‌ای تنظیم شده است (هادیان نسب، ۱۳۹۴).

جدول ۱- : توزیع سئوالات پرسشنامه عملکرد اجتماعی

شاخص	تعداد سئوالات	سوال
اصول مسئولیت اجتماعی سازمان	۶	۱-۶
فرآیندهای پاسخگویی اجتماعی سازمان	۵	۷-۱۱
نتایج رفتار سازمان	۵	۱۲-۱۶

جهت سنجش عملکرد غیرمالی از پرسشنامه استاندارد استفاده گردیده است که شامل ۳ بعد است و برای هر بعد گویه‌هایی در نظر گرفته شده است و جمعاً ۱۳ سوال دارد که در طیف لیکرت پنج ی تنظیم شده است (هوک، ۲۰۰۵).

جدول ۲ : توزیع سئوالات پرسشنامه عملکرد غیرمالی

شاخص	تعداد سئوالات	تعداد
اقدام مشتری محور	۵	۱-۵
اقدام فرآیند محور	۴	۶-۹
اقدام رشد و یادگیری	۴	۱۰-۱۳

جهت سنجش عملکرد زیست محیطی از پرسشنامه استاندارد توجه به اکولوژی استفاده گردیده است که جمعاً ۹ سوال دارد که در طیف لیکرت پنج گزینه‌ای تنظیم شده است (مقیم، ۱۳۹۰).

پرسشنامه‌های مورد نظر بر اساس مطالعات پیشین، هدف تحقیق و مبنای مطالعات نظری طراحی شده است. از طرف دیگر این پرسشنامه‌ها در اختیار اساتید و همچنین متخصصان و کارشناسان قرار گرفته و نظر صاحب نظران در خصوص روایی آن مثبت بوده است. به منظور بررسی پایایی درونی سئوالات پرسشنامه، از تکنیک سنجش پایایی ضریب آلفای کرونباخ استفاده گردید: ضریب آلفای کرونباخ بین (صفر و یک) متغیر است که (صفر) به معنی عدم پایداری درونی سئوالات و (یک) بیانگر پایداری درونی کامل مجموعه‌ای از سئوالات مرتبط با یک مفهوم زیر بنایی است (گرچی، ۱۳۸۹).

جدول ۳: توزیع تعداد سوالات متغیرهای پرسشنامه و ضرایب آلفای کرونباخ

متغیر	مولفه	تعداد	پایایی
عملکرد اجتماعی	اصول و مسئولیت اجتماعی	۱۶	۰/۷۸
	فرآیند پاسخگویی اجتماعی		
	نتایج رفتار سازمان		
عملکرد غیرمالی	اقدام مشتری محور	۱۳	۰/۷۸
	اقدام فرآیند محور		
	اقدام رشد و یادگیری		
عملکرد زیست	توجه به اکولوژی	۹	۰/۸۹

در این پژوهش نیز از آمار توصیفی با استفاده از نرم افزار SPSS۱۶ جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شده است که شامل جدول توزیع فراوانی، درصد فراوانی و نمودار فراوانی می‌باشد. در این پژوهش برای آزمون فرضیه‌ها از این آمارها استفاده شده است: ۱- ضریب آلفای کرونباخ برای تعیین پایایی سؤالات پرسشنامه. ۲- آزمون کلموگروف-اسمیرنوف برای نرمال بودن داده‌ها. ۳- استفاده از آزمون آمار استنباطی همبستگی، رگرسیون با نرم افزار SPSS۱۶ برای بررسی رابطه بین متغیرهای مستقل و وابسته.

یافته‌های پژوهش

آمار توصیفی محقق را قادر می‌سازد که اطلاعات را با روش معنی‌دار و موثری تلخیص و تنظیم کند. در این قسمت مشخصات ویژگی‌های جمعیت شناختی پاسخگویان به تفکیک، سن، جنسیت، تحصیلات، سابقه خدمت، مربوط به سؤالات پرسشنامه پرداخته شده است.

جدول ۴- اطلاعات مربوط به سن پاسخ‌دهندگان

سن	فراوانی	درصد فراوانی	درصد فراوانی تجمعی
۲۰-۳۰	۶۸	۴۰/۵	۴۰/۵
۳۰-۴۰	۵۷	۳۳/۹	۷۴/۴
۴۰-۵۰	۳۱	۱۸/۵	۹۲/۹
۵۰ به بالا	۱۲	۷/۱	۱۰۰
کل	۱۶۸	۱۰۰	-

مطابق اطلاعات جدول ۴ بیشترین فراوانی مربوط به گروه سنی ۲۰-۳۰ که ۶۸ نفر معادل ۴۰/۵ و کمترین مربوط به بالای ۵۰ سال که ۱۲ نفر معادل ۷/۱ نمونه را تشکیل داده‌اند.

جدول ۵- اطلاعات مربوط به جنسیت

جنسیت	فراوانی	درصد فراوانی	درصد فراوانی تجمعی
مرد	۱۰۹	۶۴/۹	۶۴/۹
زن	۵۹	۳۵/۱	۱۰۰
کل	۱۶۸	۱۰۰	-

بر اساس جدول ۵ بیشترین فراوانی مربوط به مرد که ۱۰۹ نفر معادل ۶۴/۹ و کمترین مربوط به زن که ۵۹ نفر معادل ۳۵/۱ نمونه را تشکیل داده‌اند.

جدول ۶: سطح تحصیلات افراد شرکت کننده در این پژوهش

تحصیلات	فراوانی	درصد فراوانی	درصد فراوانی تجمعی
دیپلم	۱۱	۶/۵	۶/۵
فوق دیپلم	۲۶	۱۵/۵	۲۲
لیسانس	۶۵	۳۸/۷	۶۰/۷
فوق لیسانس	۵۷	۳۳/۹	۹۴/۶
دکتری	۹	۵/۴	۱۰۰
کل	۱۶۸	۱۰۰	-

مطابق اطلاعات جدول ۶ بیشترین فراوانی مربوط به سطح لیسانس که ۶۵ نفر معادل ۳۸/۷ و کمترین مربوط به سطح دکتری که ۹ نفر معادل ۵/۴ نمونه را تشکیل داده‌اند.

جدول ۷- اطلاعات مربوط به سنوات کاری پاسخ دهندگان

سنوات	فراوانی	درصد فراوانی	درصد فراوانی تجمعی
کمتر از ۵	۶۱	۳۶/۳	۳۶/۳
۵-۱۰	۳۹	۲۳/۲	۵۹/۵
۱۰-۱۵	۳۵	۲۰/۸	۸۰/۴
۱۵-۲۰	۱۹	۱۱/۳	۹۱/۷
بالای ۲۰	۱۴	۸/۳	۱۰۰
کل	۱۶۸	۱۰۰	-

مطابق اطلاعات جدول ۷ بیشترین فراوانی مربوط به کمتر از ۵ سال که ۶۱ نفر معادل ۳۶/۳ و کمترین مربوط به بالای ۲۰ سال که ۱۴ نفر معادل ۸/۳ نمونه را تشکیل داده‌اند.

باید توجه داشت که در هر تحقیقی تلاش محقق بر این است که بتواند یافته های بدست آمده از یک یا چند گروه کوچک به نام نمونه را، به جامعه بزرگتری که نمونه ها نماینده آن هستند تعمیم دهد. آمار استنباطی این عمل را برای محقق ممکن می سازد. پس از توصیف متغیرها در نمونه آماری، به بررسی فرضیه ها توسط آزمون های آماری پرداخته و با استفاده از تحلیل آماری یافته ها، درباره صحت و سقم ادعاهای پژوهش قضاوت می شود.

ابتدا به بررسی نرمال یا غیرنرمال بودن داده های مربوط به فرضیات از طریق آزمون کولموگروف-اسمیرنوف (K-S) پرداخته شده و سپس با استفاده از نتایج این آزمون از روش های آماری پارامتری یا ناپارامتری مناسب برای آزمون استفاده شده است.

جدول ۸: آزمون نرمال بودن داده های پژوهش

متغیرها	تعداد	مقدار S-K	مقدار	نتیجه
عملکرد اجتماعی	۱۶۸	۱/۲۳۱	۰/۰۹۷	نرمال
عملکرد غیرمالی	۱۶۸	۱/۲۱۴	۰/۱۰۵	نرمال
عملکرد زیست	۱۶۸	۱/۵۵۴	۰/۰۱۶	نرمال

مطابق نتایج جدول ۸ با توجه به مقادیر سطح معنی داری ۰/۰۹۷ برای متغیر عملکرد اجتماعی، ۰/۱۰۵ برای متغیر عملکرد غیرمالی و ۰/۰۱۶ برای متغیر عملکرد زیست محیطی، چون این مقادیر از ۰/۰۵ بزرگتر هستند ($\alpha = 5\%$) لذا توزیع داده برای متغیر مستقل (عملکرد اجتماعی) و وابسته (عملکرد غیرمالی و عملکرد زیست محیطی) نرمال است. بنابراین فرض نرمال بودن توزیع مشاهدات تأیید می شود و می توان از آزمون های آماری پارامتریک بهره جست.

آزمون فرضیه ها

برای آزمون فرضیه ها ابتدا رگرسیون تک متغیره انجام شده و سپس در مورد فرضیه های پژوهش قضاوت می شود. ضریب همبستگی جهت متغیرها را نسبت به یکدیگر شناسایی می کند.

براساس فرضیه اول بین اصول مسئولیت اجتماعی سازمان با عملکرد غیرمالی شرکت های شهرک صنعتی رابطه ی معناداری وجود دارد. از مقدار ضریب همبستگی یببین دو متغیر (جدول ۹) نمایان است، که بین دو متغیر اصول مسئولیت اجتماعی سازمان با عملکرد غیرمالی همبستگی بالایی وجود دارد. مقدار ضریب تعیین نشان می دهد که چه مقدار متغیر وابسته یعنی عملکرد غیرمالی، می تواند توسط متغیر مستقل یعنی اصول مسئولیت اجتماعی سازمان تبیین شود. در اینجا اصول مسئولیت اجتماعی سازمان می تواند ۰/۶۶۳ درصد از تغییرات متغیر عملکرد غیرمالی را تبیین کند. از طرفی سطح معنی داری (sig) بدست آمده برابر (۰/۰۰۰) است که از میزان (۰/۰۵) کمتر بوده و به عبارتی این ضرایب بدست آمده معنادار هستند و در نهایت فرضیه فرعی اول تأیید می شود.

فرضیه دوم می گوید که بین اصول مسئولیت اجتماعی سازمان با عملکرد زیست محیطی شرکت های شهرک صنعتی رابطه ی معناداری وجود دارد. نتایج جدول ۸ نشان داد که بین دو متغیر اصول مسئولیت اجتماعی سازمان با عملکرد زیست محیطی همبستگی نسبتاً بالایی وجود دارد. در اینجا اصول مسئولیت اجتماعی سازمان می تواند ۰/۱۷۰ درصد از تغییرات متغیر عملکرد زیست محیطی را تبیین کند. از طرفی سطح معنی داری بدست آمده معنادار است و در نهایت فرضیه فرعی دوم تأیید می شود.

فرضیه سوم بیان می دارد که بین فرآیندهای پاسخگویی اجتماعی سازمان با عملکرد غیرمالی شرکت های شهرک صنعتی رابطه ی معناداری وجود دارد. مقدار ضریب همبستگی برابر است با ۰/۸۲۶، از مقدار همبستگی یببین دو متغیر مشخص است، که بین دو متغیر فرآیندهای پاسخگویی اجتماعی سازمان با عملکرد غیرمالی همبستگی بالایی وجود دارد. مقدار ضریب تعیین نشان می دهد که اصول فرآیندهای پاسخگویی اجتماعی سازمان می تواند ۰/۶۸۲ درصد از تغییرات متغیر عملکرد غیرمالی را تبیین کند. از طرفی سطح معنی داری بدست آمده معنادار است و در نهایت فرضیه فرعی سوم نیز تأیید می شود.

باتوجه به فرضیه چهارم بین فرآیندهای پاسخگویی اجتماعی سازمان با عملکرد زیست محیطی شرکتهای شهرک صنعتی رابطه ی معناداری وجود دارد. نتایج جدول ۸ نشان می‌دهد که، مقدار ضریب همبستگی برابر است با ۰/۸۹۷، از مقدار همبستگی یببین دو متغیر نمایان است، که بین دو متغیر فرآیندهای پاسخگویی اجتماعی سازمان با عملکرد زیست محیطی همبستگی بالایی وجود دارد. مقدار ضریب تعیین نشان می‌دهد که اصول فرآیندهای پاسخگویی اجتماعی سازمان می‌تواند ۰/۸۰۴ درصد از تغییرات متغیر عملکرد زیست محیطی را تبیین کند. از طرفی سطح معنی داری بدست آمده معنادار است و در نهایت فرضیه فرعی چهارم تایید می‌شود.

همانگونه که از فرضیه پنجم برمی‌آید بین نتایج رفتار سازمان با عملکرد غیرمالی شرکتهای شهرک صنعتی رابطه ی معناداری وجود دارد. نتایج حاکی از آن بود که، همبستگی بالایی یببین دو متغیر وجود دارد. باتوجه به ضریب تعیین اصول فرآیندهای پاسخگویی اجتماعی سازمان می‌تواند ۰/۵۷۵ درصد از تغییرات متغیر عملکرد غیرمالی را تبیین کند و باتوجه به معنی دار شدن آزمون فرضیه فرعی پنجم تایید می‌شود.

فرضیه ششم عبارت است از اینکه، بین نتایج رفتار سازمان با عملکرد زیست محیطی شرکتهای شهرک صنعتی رابطه ی معناداری وجود دارد. همانگونه که از نتایج استنباط می‌شود (جدول ۸)، بین دو متغیر نتایج رفتار سازمان با عملکرد زیست محیطی همبستگی بالایی وجود دارد. و اصول نتایج رفتار سازمان می‌تواند ۰/۶۶۳ درصد از تغییرات متغیر عملکرد زیست محیطی را تبیین کند. از طرفی سطح معنی داری بدست آمده حاکی از آن است که فرضیه فرعی ششم تایید می‌شود.

جدول ۸- آزمون همبستگی پیرسون برای فرضیه‌های این تحقیق

فرضیه	ضریب همبستگی	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	خطای معیار	F	sig
۱	۰/۸۱۴	۰/۶۶۳	۰/۶۶۱	۳/۵۵۶۳۸	۳۲۶/۳۲۶	۰/۰۰۰
۲	۰/۴۱۲	۰/۱۷۰	۰/۱۶۵	۳/۵۴۴۰۲	۳۳/۹۸۱	۰/۰۰۰
۳	۰/۸۲۶	۰/۶۸۲	۰/۶۸۰	۳/۴۵۴۲۲	۳۵۶/۸۷۷	۰/۰۰۰
۴	۰/۸۹۷	۰/۸۰۴	۰/۸۰۳	۱/۷۲۰۸۲	۶۸۲/۲۲۲	۰/۰۰۰
۵	۰/۷۵۸	۰/۵۷۵	۰/۵۷۲	۳/۹۹۴۴۱	۲۲۴/۲۶۸	۰/۰۰۰
۶	۰/۸۱۴	۰/۶۶۳	۰/۶۶۱	۲/۲۵۸۲۰	۳۲۶/۵۵۶	۰/۰۰۰

آزمون رگرسیون چندگانه عملکرد غیرمالی

در این آزمون عملکرد غیرمالی با مولفه‌های عملکرد اجتماعی (اصول مسئولیت اجتماعی سازمان، فرآیندهای پاسخگویی اجتماعی سازمان، نتایج رفتار سازمان) سنجیده شده است. خروجی‌های آزمون رگرسیون چندگانه در نرم افزار SPSS با توجه به دو متغیر مستقل به طور جداگانه برای هر متغیر بر حسب نیاز از آنها بهره گرفته شده است. نتایج جدول ۹ نشان داد که، مقدار آماره دوربین و اتسن در فاصله ۱/۵ تا ۲/۵ قرار دارد. در نتیجه عدم وجود خود همبستگی باقیمانده‌ها و یا استقلال آنها در مدل رگرسیون مورد تایید قرار می‌گیرد.

جدول ۹: ضریب همبستگی، ضریب تعیین شده، ضریب تعدیل شده، خطای معیار

مدل	ضریب همبستگی	ضریب تعیین شده	ضریب تعدیل شده	خطای معیار	دوربین واتسن
۱	۰/۹۶۴	۰/۹۳۰	۰/۹۲۹	۱/۶۳۰۶۳	۱/۸۹۰

خروجی جدول ۱۰ شامل تحلیل واریانس رگرسیون به منظور بررسی قطعیت وجود رابطه خطی بین متغیرهاست که در این پژوهش معنی دار بوده و در نتیجه فرضیه خطی بودن مدل پژوهش تایید می شود.

جدول ۱۰- تحلیل واریانس رگرسیون

مدل و رگرسیون	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	sig
رگرسیون	۵۷۹۰/۷۸۱	۳	۱۹۳۰/۲۶۰	۷۲۵/۹۴۴	۰/۰۰۰
باقیمانده	۴۳۶/۰۷۰	۱۶۴	۲/۶۵۹		
کل	۶۲۲۶/۸۵۱	۱۶۷	-		

بر اساس ضرایب بدست آمده در جدول ۱۱، برای تاثیر همزمان متغیر مستقل عملکرد اجتماعی (اصول و مسئولیت اجتماعی سازمان، فرآیند پاسخگویی اجتماعی سازمان، نتایج رفتار سازمان) بر متغیر وابسته (عملکرد غیرمالی)، همانطور که مشخص است، سطح معنی داری (sig) برای مقدار ثابت و متغیرهای دیگر از سطح خطای ۰/۰۵ کمتر است. بنابراین ضریب رگرسیونی بدست آمده برای متغیرهای، اصول و مسئولیت اجتماعی سازمان، فرآیند پاسخگویی اجتماعی سازمان، نتایج رفتار سازمان، معنادار می- باشد و به عبارتی دیگر در معادله پیش بینی متغیر وابسته (عملکرد غیرمالی) قرار می گیرند. به عبارتی همه متغیرها می توانند بر عملکرد غیر مالی تاثیر مثبت و معناداری داشته باشند.

جدول ۱۱- ضرایب رگرسیون چندگانه

مدل	مقدار غیر استاندارد	مقدار استاندارد	t	Sig	TOL*	VIF*	EIG*
	B	مقدار خطا	Beta				
مقدار ثابت	۳/۶۶۴	۱/۰۰۸	-	۳/۶۳۵	۰/۰۰۰	-	۳/۹۷۲
اصول مسئولیت اجتماعی سازمان	۱/۰۶۶	۰/۰۶۴	۰/۵۸۹	۲۴/۰۰۴	۰/۰۰۰	۰/۷۰۹	۱/۴۱۱
فرآیند پاسخگویی اجتماعی سازمان	۱/۶۶۲	۰/۰۹۸	۰/۷۸۳	۱۶/۹۹۲	۰/۰۰۰	۰/۲۰۱	۴/۹۷۲
نتایج رفتار سازمان	-۰/۵۳۱	۰/۰۹۹	-۰/۲۵۹	-۵/۳۵۰	۰/۰۰۰	۰/۱۸۲	۵/۴۸۷

*TOL(Tolerance)

*VIF(Variance Inflation Factor): عامل تورم واریانس

*EIG(Eigenvalue)

زمون رگرسیون چندگانه عملکرد زیست محیطی

در این آزمون عملکرد زیست محیطی با مولفه‌های عملکرد اجتماعی (اصول مسئولیت اجتماعی سازمان، فرآیندهای پاسخگویی اجتماعی سازمان، نتایج رفتار سازمان) سنجیده شده است. با توجه به اینکه مقدار آماره دوربین واتسن در فاصله ۱/۵ تا ۲/۵ قرار دارد. در نتیجه عدم وجود خود همبستگی باقیمانده‌ها و یا استقلال آنها در مدل رگرسیون مورد تایید قرار می‌گیرد. خروجی ۱۲ شامل تحلیل واریانس رگرسیون به منظور بررسی قطعیت وجود رابطه خطی بین متغیرهاست که در این پژوهش ($\text{sig}=0/000$) و کمتر از ۰/۰۵ است. در نتیجه فرضیه خطی بودن مدل پژوهش تایید می‌شود.

جدول ۱۲- تحلیل واریانس رگرسیون

ANOVA					
sig	F	میانگین مربعات	درجه آزادی	مجموع مربعات	مدل و رگرسیون
		۶۷۴/۲۹۱	۳	۲۰۲۲/۸۷۲	رگرسیون
۰/۰۰۰	۲۲۶/۱۸۲	۴/۱۹۰	۱۶۴	۴۸۸/۹۱۴	باقیمانده
			۱۶۷	۲۵۱۱/۷۸۶	کل

بر اساس ضرایب بدست آمده در جدول ۱۳، برای تاثیر همزمان متغیر مستقل عملکرد اجتماعی (اصول و مسئولیت اجتماعی سازمان، فرآیند پاسخگویی اجتماعی سازمان، نتایج رفتار سازمان)، بر متغیر وابسته (عملکرد زیست)، همانطور که مشخص است، سطح معنی داری (sig) برای مقدار ثابت و متغیرهای دیگر از سطح خطای ۰/۰۵ کمتر است. بنابراین ضریب رگرسیونی بدست آمده برای متغیر فرآیند پاسخگویی اجتماعی سازمان، معنادار می‌باشد و به عبارتی دیگر در معادله پیش-بینی متغیر وابسته (عملکرد زیست محیطی) قرار می‌گیرند. به عبارتی همه متغیرها می‌توانند بر عملکرد زیست محیطی تاثیر مثبت و معناداری داشته باشند. برای متغیرهای اصول مسئولیت اجتماعی سازمان، نتایج رفتار سازمان همانطور که مشخص است، سطح معنی داری (sig) برای مقدار ثابت و متغیرهای دیگر از سطح خطای ۰/۰۵ بیشتر است. و به عبارتی دیگر در معادله پیش‌بینی متغیر وابسته (عملکرد زیست محیطی) قرار نمی‌گیرند. به عبارتی همه متغیرها می‌توانند بر عملکرد غیرمالی تاثیر مثبت و معناداری ندارند.

جدول ۴-۱۹: ضرایب رگرسیون چندگانه

مدل	مقدار غیر		مقدار استاندارد	t	sig	TOL	VIF	EIG
	استاندارد							
	B	مقدار خطا						
مقدار ثابت	۱۲/۲۹۹	۱/۰۶۷	-	۱۱/۵۲۱	۰/۰۰۰	-	-	۳/۹۷۲
وصول مسئولیت اجتماعی سازمان	-۰/۰۲۱	۰/۰۴۷	-۰/۰۸	-۰/۴۴۸	۰/۶۵۵	۰/۷۰۹	۱/۴۱۱	۰/۰۱۵
فرآیند پاسخگویی اجتماعی سازمان	۱/۱۳۰	۰/۱۰۴	۰/۸۳۸	۱۰/۹۱۵	۰/۰۰۰	۰/۲۰۱	۴/۹۷۲	۰/۰۱۰
نتایج رفتار سازمان	۰/۰۹۸	۰/۱۰۵	۰/۰۷۵	۰/۹۲۸	۰/۸۱۴	۰/۱۸۲	۵/۴۸۷	۰/۰۰۲

نتیجه گیری و پیشنهادات

فرضیه اول: بین اصول مسئولیت اجتماعی سازمان با عملکرد غیرمالیشرکتهای شهرک صنعتی رابطه ی معناداری وجود دارد. با توجه به نتایج به دست آمده از تحلیل فرضیه می توان نتیجه گرفت که اگر در کارخانه یا شرکتی بعد اصول مسئولیت اجتماعی در سطح بالایی باشد می تواند بر عملکرد غیرمالی تاثیرگذار باشد بنابراین فرضیه پژوهشگر مبنی بر اینکه اصول مسئولیت اجتماعی بر عملکرد غیرمالی رابطه دارد مورد تایید قرار می گیرد (احسان و کالیم، ۲۰۱۲)، ابعاد مورد استفاده برای سنجش مسئولیت اجتماعی شرکت ها شامل دو بعد کارکنان و مشارکت اجتماعی (هدایا و کمک های بلاعوض) بوده است که به عنوان شاخص مسئولیت اجتماعی شرکت ها در نظر گرفته شد. یافته ها بیان کننده ی این بود که شرکت های پاکستانی در امور اجتماعی و بهبود استانداردهای زندگی و تسهیلات بهتر برای آموزش و سلامت کارکنان و حمایت های محیطی در تغییرات هزاره ی جدید توجه دارند و اعتقاد بر این است که این امر سبب ایجاد اعتماد و اطمینان کارکنانشان بر شرکت خواهد شد که از فرضیه ی تایید شده حمایت می کند. همچنین یافته های پژوهشگرانی چون، حسنی و همکار (۱۳۹۴)، کارل مارکس (۲۰۱۶)، سراس و تامایو (۲۰۱۳)، نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل این فرضیه را حمایت می کنند.

فرضیه دوم: بین اصول مسئولیت اجتماعی سازمان با عملکرد زیست محیطی شرکتهای شهرک صنعتی رابطه ی معناداری وجود دارد. با توجه به نتایج به دست آمده از تحلیل فرضیه می توان نتیجه گرفت که اگر در کارخانه یا شرکتی بعد اصول مسئولیت اجتماعی در سطح بالایی باشد می تواند بر عملکرد زیست محیطی تاثیرگذار باشد بنابراین فرضیه پژوهشگر مبنی بر اینکه اصول مسئولیت اجتماعی بر عملکرد زیست محیطی رابطه دارد و مورد تایید قرار می گیرد. یافته ی لپتاو همکاران (۲۰۱۴) در پژوهش خود با عنوان بررسی ارتباط بین عدم تقارن اطلاعاتی و پاسخگویی اجتماعی شرکت، به شواهدی در رابطه با ارتباط مستقیم بین مسئولیت اجتماعی و پایداری شرکت دست یافته اند. به عبارتی شرکت هایی که از ارزش بالاتری برخوردار هستند بیشتر از سایر شرکت ها در جهت کاهش عدم تقارن اطلاعاتی تلاش می کنند که از فرضیه ی تایید شده حمایت می کند. همچنین یافته های پژوهشگرانی چون، ساسانی (۱۳۹۳)، پوردهقان (۱۳۹۲) نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل این فرضیه را حمایت می کنند.

فرضیه سوم: بین فرآیندهای پاسخگویی اجتماعی سازمان با عملکرد غیرمالی شرکتهای شهرک صنعتی رابطه ی معناداری وجود دارد. با توجه به نتایج به دست آمده از تحلیل فرضیه می توان نتیجه گرفت که اگر در کارخانه یا شرکتی بعد فرآیندهای پاسخگویی اجتماعی در سطح بالایی باشد می تواند بر عملکرد غیرمالی تاثیرگذار باشد بنابراین فرضیه پژوهشگر مبنی بر اینکه فرآیندهای پاسخگویی اجتماعی سازمان بر عملکرد غیرمالی رابطه دارد و مورد تایید قرار می گیرد. یافته ی الوانی و احمدی (۱۳۹۲) در پژوهش خود با عنوان مفهوم پاسخگویی اجتماعی سازمانی و ضرورت تبیین مولفه های آن در سازمان های دولتی ایران به شواهدی در رابطه مجموعه تمهیدات سازمان در جهت پاسخ به تبعات اجتماعی سازمان و مسائل اجتماعی جامعه بالاخص جامعه محلی دستیافته اند که از فرضیه ی تایید شده حمایت می کند. همچنین یافته های پژوهشگرانی چون، نوروزی بیل سوار (۱۳۹۴)، نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل این فرضیه را حمایت می کنند.

فرضیه چهارم: بین فرآیندهای پاسخگویی اجتماعی سازمان با عملکرد زیست محیطی شرکتهای شهرک صنعتی رابطه ی معناداری وجود دارد. با توجه به نتایج به دست آمده از تحلیل فرضیه می توان نتیجه گرفت که اگر در کارخانه یا شرکتی بعد فرآیندهای پاسخگویی اجتماعی در سطح بالایی باشد می تواند بر عملکرد زیست محیطی تاثیرگذار باشد بنابراین فرضیه پژوهشگر مبنی بر اینکه فرآیندهای پاسخگویی اجتماعی سازمان بر عملکرد زیست محیطی شرکت های متوسط و کوچک رابطه دارد مورد تایید قرار می گیرد. یافته ی (ماهانو و همکاران، ۲۰۱۱) کاربرد گزارش های زیست محیطی و اجتماعی شرکت های پذیرفته شده در بورس ایسلند را آزمون کردند. بر اساس تحلیل محتوی گزارش های سالانه، تغییرات کیفی و کمی در گزارش اطلاعات زیست محیطی و اجتماعی در سبک توسعه حاکمیت شرکتی و با توجه به شیوع مفهوم اقتصاد سیاسی و اجتماعی تحلیل شد. نتایج افزایش مهم اما گزینشی در سطح و کیفیت افشای اطلاعات زیست محیطی و اجتماعی در طول دوره تحت بررسی را نشان داد که از فرضیه ی تایید شده حمایت می کند. همچنین یافته های پژوهشگرانی چون، جان جونز (۲۰۱۱) نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل این فرضیه را حمایت می کنند.

فرضیه پنجم: بین نتایج رفتار سازمان با عملکرد غیرمالی شرکت‌های شهرک صنعتی رابطه‌ی معناداری وجود دارد. با توجه به نتایج به دست آمده از تحلیل فرضیه می‌توان نتیجه گرفت که اگر در کارخانه یا شرکتی بعد نتایج رفتار سازمان در سطح بالایی باشد می‌تواند بر عملکرد غیرمالی تاثیرگذار باشد بنابراین فرضیه پژوهشگر مبنی بر اینکه نتایج رفتار سازمان بر عملکرد غیرمالی رابطه دارد و مورد تایید قرار می‌گیرد. یافته‌ی (هوک، ۲۰۰۴) معیارهای سنجش عملکرد بر (۱) ارتباط بین ویژگی‌های استراتژیک و عملکرد و (۲) رابطه بین عدم اطمینان محیط و عملکرد شرکت پرداخت. نتایج نشان داد که همبستگی مثبت و با اهمیت بین انتخاب استراتژی مدیریت و عملکرد شرکت از طریق استفاده زیاد مدیر از معیارهای غیرمالی سنجش عملکرد حاصل می‌شود که از فرضیه‌ی تایید شده حمایت می‌کند. همچنین یافته‌های پژوهشگرانی چون، حسینی و شمس (۱۳۹۳)، نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل این فرضیه را حمایت می‌کند.

فرضیه ششم: بین نتایج رفتار سازمان با عملکرد زیست محیطی شرکت‌های شهرک صنعتی رابطه‌ی معناداری وجود دارد. با توجه به نتایج به دست آمده از تحلیل فرضیه می‌توان نتیجه گرفت که اگر در کارخانه یا شرکتی بعد نتایج رفتار سازمان در سطح بالایی باشد می‌تواند بر عملکرد زیست محیطی تاثیرگذار باشد بنابراین فرضیه پژوهشگر مبنی بر اینکه نتایج رفتار سازمان بر عملکرد زیست محیطی رابطه دارد و مورد تایید قرار می‌گیرد. یافته‌ی صالحی و امام قلی (۱۳۹۱) در بررسی تاثیر سرمایه اجتماعی بر رفتار مسئولانه زیست محیطی نشان می‌دهد که بین سرمای اجتماعی و رفتار زیست محیطی رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد که از فرضیه تایید شده تحقیق حمایت می‌کند. همچنین یافته‌های پژوهشگرانی چون، لارسون (۲۰۱۵)، نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل این فرضیه را حمایت می‌کند.

پیشنهادهای

پیشنهاد می‌گردد در مبحث مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها در قبال جامعه توجه به استانداردهای کاری جهت حمایت از محیط زیست که می‌تواند از آلودگی زیست محیطی جلوگیری کند تدوین گردد. پیشنهاد می‌گردد شرکت‌ها باید حس مسئولیت پذیری، پاسخگویی و توجه به حقوق اعضای جامعه را در قالب برنامه‌های راهبردی خود، مورد توجه قرار دهند و توجه ویژه‌ای به مقوله مسئولیت اجتماعی سازمانی و رعایت حقوق شهروندان داشته باشند.

پیشنهاد می‌گردد شرکت‌ها جهت پاسخگویی در قبال عملکرد خویش به افشا اطلاعات و گزارش‌های بی طرفانه‌ای فراهم کنند که به ذینفعان اجازه دهد از عملکرد زیست محیطی و اجتماعی شرکت‌ها برآورد قابل اطمینانی داشته باشند. همچنین پیشنهاد می‌گردد وظایف، مأموریت و فعالیت‌هایی که منجر به عملکرد و نتایج مثبت در شرکت‌ها می‌شود تعیین گردد. و در نهایت پیشنهاد می‌گردد در خصوص گزارش عملکرد شرکت‌ها و رتبه بندی آنها در خصوص میزان توجهشان در حوزه زیست محیطی توسط نهادهای قانونی از پسماندهای صنعتی همانند کاغذ، کارتن، ورقهای نئوپان، ... می‌توان با بازگرداندن آنها به چرخه تولید، هم به حفظ منابع طبیعی و زیست محیطی کمک کرده و هم با عاید از فروش آن به "ان . جی. او" های خیریه و مردمی هم به افراد بی بضاعت مساعدت مالی نموده و هم در راستای پیشبرد برنامه‌های زیست محیطی که اغلب هزینه بر هستند نیز کمک شایانی خواهد شد.

منابع و مآخذ

۱. احمدی، کیومرث. الوانی، سیدمهدی. معمارزاده، غلامرضا طهران. (۱۳۹۰). سیر تکوینی پاسخگویی اجتماعی سازمانی و ارائه مدلی برای بسط مفهومی آن در سازمان های ایرانی. فصلنامه مدیریت صنعتی دانشکده علوم انسانی. سال ششم، شماره ۱۸.
۲. اقبال، نسیم. میرغفاری، نورالله. (۱۳۸۸). ارزیابی عملکرد محیط زیستی کارخانه ریخته‌گری شرکت ایران خودرو بر اساس استاندارد ایزو ۱۴۰۳۱، سومین همایش مهندسی محیط زیست، تهران: دانشگاه تهران، ۲۵-۲۹.
۳. بزاززاده، حمیدرضا. (۱۳۹۳). تصمیم گیری مدیران براساس معیارهای غیرمالی سنجش عملکرد در شرایط عدم اطمینان محیطی. دوره ۱۸، شماره ۴، صفحه ۱-۲۲.
۴. بنی مهد، بهمن. طالب نیا، قدرت اله. حسین، ازوجی. (۱۳۸۸). بررسی رابطه بین عملکرد زیست محیطی و عملکرد مالی. پژوهش های حسابداری مالی و حسابرسی (پژوهشنامه حسابداری مالی و حسابرسی). دوره ۱، شماره ۳.
۵. پژویان، جمشید. لشکری زاده، مریم. (۱۳۸۹). بررسی عوامل تاثیرگذار بر رابطه میان رشد اقتصادی و کیفیت زیست محیطی. فصلنامه پژوهش های اقتصادی ایران، دوره ۱۳، شماره ۴، از صفحه ۱۶۹ تا صفحه ۱۸۸.
۶. پوردهقان، عادل، حمیدیان پور، فخریه، (۱۳۹۱)، بررسی تاثیر مسئولیت اجتماعی شرکت بر عملکرد شرکت ها، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران.
۷. حسنی، محمد. شاهین مهر، بهار. (۱۳۹۴). مدل یابی روابط بیناخلاقی حرفه ای و مسئولیت اجتماعی با پاسخگویی سازمانی. فصلنامه اخلاق در علوم و فناوری، سال دهم، شماره ۱.
۸. حسینی، احمد. شمس، فاطمه. (۱۳۹۳). تاثیر رفتار سازمانی مثبت و نوآوری باز بر بهبود مزیت رقابتی. فصلنامه علمی - پژوهشی مطالعات مدیریت بهبود و تحول، سال بیست و سوم شماره ۷۵.
۹. حقیقی، محمد. قارلقی، ابراهیم. میراسدی، سمانه. نیک بخت، فاطمه. بررسی رابطه میان ویژگی های بیانیه ماموریت سازمان و عملکرد سازمانی. پژوهش نامه مدیریت تحول، دوره ۲، شماره ۴، از صفحه ۱۶۶ تا صفحه ۱۸۶.
۱۰. ساسانی، ق. (۱۳۹۳). بررسی رابطه مسئولیت اجتماعی با عملکرد ملی و غیر مالی شرکت. پایان نامه فوق لیسانس، دانشگاه پردیس تحصیلات تکمیلی علوم تحقیقات شاهرود، ایران.
۱۱. صالحی، صادق. امام قلی، لقمان. (۱۳۹۱). بررسی تاثیر سرمایه اجتماعی بر رفتار زیست محیطی. جامعه شناسی ایران، سال سیزدهم، شماره ۴، ص ۹۰-۱۱۵.
۱۲. عابدی سروستانی، احمد. (۱۳۹۰). واکاوی نگرش و رفتارهای زیست محیطی: مطالعه ای درباره دانشجویان کارشناسی دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان. مجله علوم ترویج و آموزش کشاورزی ایران، جلد ۷، شماره ۲، ص ۷۷-۹۲.
۱۳. قلاوندی، حسن. کبیری، افشار و سلطانزاده، وحید (۱۳۹۳). بررسی رابطه مسئولیت پذیری اجتماعی و کار تیمی کارکنان دانشگاه ارومیه، جامعه شناسی کاربردی، ۲۵ (۵۳): ۱۱۱-۱۲۰.
۱۴. گرجی، محمدباقر، (۱۳۸۹)، روش تحقیق ویژه مدیریت و حسابداری و سایر رشته های علوم انسانی، انتشارات نوروزی. ص ۳۲-۲۷۶.
۱۵. مقیمی، سید محمد و رمضان، مجید. (۱۳۹۰). پژوهشنامه مدیریت، جلد چهارم، انتشارات راه‌دان، تهران.
۱۶. مهدوی، غ. قاسمی، (۱۳۸۸). تاثیر سازه های اجتماعی قانون گرایی، اطمینان طلبی، سطح تحصیلات فردگرایی، جنسیت، رشته تحصیلی و سابقه های کاری بر افشاگری مالی. پیشرفت های حسابداری (علوم اجتماعی و انسانی شیراز): دوره ۱، شماره ۱ (پیاپی ۵۷/۳)؛ از صفحه ۱۹۱ تا صفحه ۲۱۵.
۱۷. نوروزی بیله سوار، فتح الله. (۱۳۹۴). مطالعه رابطه بین عملکرد اجتماعی و بهبود مسئولیت پاسخگویی. پنجمین کنفرانس ملی و سومین کنفرانس بین المللی حسابداری و مدیریت.

۱۸. هادیان نسب، علی. (۱۳۹۴). بررسی تاثیر رهبری اصیل بر عملکرد اجتماعی سازمان با توجه به نقش میانجی فرهنگ سازمانی. پایان نامه فوق لیسانس، دانشگاه گیلان، ایران.

19. Abdu Rouf.MD (2011). Corporate social Responsibility Disclosure Business and conomics Research Journal.2 (3).19-23.
20. Bacidore, J. M., Boquist, J. A, Milbourn, T. T and A.V. Thakor (1997). "the search for the Best Financial Perofmance Measure".Financial Analysts Journal, May/June, PP. 11-20.
21. Ehsan, Sadaf. Ahmad Kaleem(2012). «An Empirical investigation of the relationship between Corporate Social Responsibility and Financial Performance (Evidence from Manufacturing Sector of Pakistan)», Journal of Basic and Applied Scientific Research, pp: . 2909-2922, Vol: 2, Issue: 3, Standard: ISI.
22. Igalens J, Gond J-P. (2005). Measuring corporate social performance in France: a critical and empirical analysis of ARESE data. Journal of Business Ethics; 56(2):131-48.
23. ISO 1450.(1998). Environmental Management – Environmental Performance Evalution- Guidelines , International Orgnaization for Standardization , Switzerland.
24. Jones, J. M., (2011), "The nature, use and impression management of graphs in social and environmental accounting", Accounting Forum, Vol. 35, PP. 75-89.
25. Graafland , J., ijffinger, S & ; Smid, H.(2004). Corporate social responsibility of Dutch companies: Benchmarking,transparency and robustness. Journal of Business Ethics, Vol. 53, No. 1-2, p. 137-152.
26. Hoque Z.; "Linking environmental uncertainty to non-financial performance measures and performance"The British Accounting Review, Vol. 37, 2005, pp.471-481.
27. Kaplan, R. S. and D. P. Norton.(2001). Transforming the Balanced Scorecard from Performance Measurement to Strategic Management. Part 1: Accounting Horizon 15(1), 87-104.
28. Kaplan, RS & Norton, DP.(1993). Putting the balanced scorecard to work', Harvard Business Review, vol. 71, no. 5, pp. 134-42.
29. Larson, L., Stedman, R., Cooper, C. and Decker, D.(2015). "Understanding the multidimensional structure of pro-environmental behavior." Journal of Environmental Psychology. 43. PP.112-124.
30. Maas, K. J Bus Ethics (2016). Do Corporate Social Performance Targets in Executive Compensation Contribute to Corporate Social Performance? doi:10.1007/s10551-015-2975-8.
31. Mahadeo, J., Oogarah-Hanuman, V. & Soobaroyen, T., (2011), "Changes in social and environmental reporting practices in an emerging economy (2004-2007): Exploring the relevance of stakeholder and legitimacy theories", Accounting Forum, Vol. 38, PP. 1-18.
32. Prakash, S. 1979. Conceptual Farm Work for Environmental Analysis of Social Issues and Evaluation of Business Response Patterns. The Academy of Management Review.Vol.1.
33. Servaes, Henri,Tamayo ,Ane.(2013). The Impact of Corporate Social Responsibility on Firm Value: The Role of Customer Avareness. Management Science,Vol 59,Issue 5, pp. 1045-1061.
34. Tsu Wang, R. (2013). Modeling Corporate Social Performance and Job Pursuit Intention: ediating Mechanisms of Corporate Reputation and Job Advancement Prospects. Journal of Business Ethics, Vol. 117, No.3, pp. 569- 582
35. Van der Wee .C.N. Meeusen M.J.G. de Graaff R.P.M. Pierick E. ten & Beekman V. (2004). "A framework for analysing corporate social performance Beyond the Wood model". The Agricultural Economics Research Institute (LEI). ISBN 90-5242-923-5.